

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", שכונת רוממה, ירושלים

פניני הדף

דבר העורך

הבחור ה"גנב"

מעשה באדם בודד שניגש אליו מזכיר ישיבה והציע לו: כיון שהוא מתגורר בדירה של "עמידר", ועמידר יוצאים במבצע לבעלי הדירות לקנות את הדירות בשליש מהערך שלהם, הוא מוכן לשלם את מה שהם דורשים, ואחר 120 של הדייר, תעבור הדירה לרשות הישיבה, הלה הסכים, אח"כ התברר שהמזכיר רוצה את הדירה לצורכו האישי, וגם לזה הסכים הדייר, המזכיר שילם ומשכן את הדירה על המשכנתא שלקח, הם המתינו בכדי שיעברו חמש שנים ואז יוכל הדייר להעביר את הדירה בטאבו על שם המזכיר, לאחר שלוש שנים נזכר הדייר שיש לו בן שלא היה עמו בקשר 25 שנה וחפץ לרשום חצי דירה על שם בנו, האם רשאי?

מעשה בבחור ששור מהומה, כאשר הביא "כורסא" לישיבה, וכולם התגודדו סביבה, אך הוא ביקש מכולם לזוז. המשגיח הגיע, וציווה על כולם להתפזר, כולם התפזרו חוץ מבחור בשם "שמוליק", משום שהכורסא היתה שייכת לו, אך המשגיח לא ידע זאת והטיח בו מילים קשות על חוצפתו. בערב נכנס המשגיח לחדר האוכל וביקש לומר כמה מילים: "אני מבקש סליחה משמוליק כיון שהתברר שהכורסא שלו, ואם פגעתי בו אני מתנצל!" "שמוליק" הרגיש לא נעים כיון שסחב את הכורסא ללא רשות מבניו מגורים, והחליט, אני מחזיר אותה. בצהריים החזירה, אולם השכן מהקומה הראשונה, רב עם "פראק", ראה בחור סוחב את ה"כורסא", החל לקרוא לו, גנב! גנב! שמוליק ברח, וחשב לעצמו, "כשעשיתי עבירה קיבלתי פירגון מהמשגיח, וכשרציתי לשוב בתשובה ולהחזירה, קיבלתי בעיטה", הוא החליט לתפוס את עצמו, ונהיה ה"מתמיד" של הישיבה. הימים עברו והוא נכנס לתקופת השידוכים, הצעה מאוד חשובה הוצע לו והוא נפגש והחליט, זו הנערה המתאימה לי. ההורים נפגשו, וקראו לחתן והכלה להשתתף ב"לחיים", החתן נכנס וקפא על מקומו, אבי הכלה זה הרב שקרא לו לפני שבע שנים, גנב! ובייש אותו לפני כולם. הוא התיישב ופנה לעבר אבי הכלה ושאל, אתה זוכר לפני כך וכך שנים, היה בחור, וקראת לו גנב? אוי! עד היום אני מחפש אותו כדי לבקש ממנו סליחה, אמר הרב, אשתי העירה את תשומת הלב, שבבוקר ה"כורסא" לא הייתה, וכנראה הוא בא להחזירה ולא לגנובה, ואני מחפש אותו בכדי לומר לו סליחה! אני הוא! אמר הבחור, והמעגל נסגר.

מה יותר מתוק מדף גמרא... אשריכם לומדי הדף... המאור שבה מחזירתו למוטב, התורה מיישרת את האדם, פיקודי ה' "ישרים" משמחי לב בחודש בו יש מצוה לשמוח, אין שמחה כשמחת התורה..

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב אהרן בן אדיבה שליט"א מדי ערב בשעה 20:15, לאחר תפילת ערבית, בביה"כ אליהו הנביא רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

שאלת החודש

"המזכיר והנזכר"

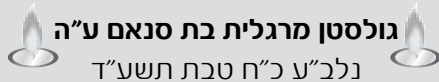
מעשה באדם בודד שניגש אליו מזכיר ישיבה והציע לו: כיון שהוא מתגורר בדירה של "עמידר", ועמידר יוצאים במבצע לבעלי הדירות לקנות את הדירות בשליש מהערך שלהם, הוא מוכן לשלם את מה שהם דורשים, ואחר 120 של הדייר, תעבור הדירה לרשות הישיבה, הלה הסכים, אח"כ התברר שהמזכיר רוצה את הדירה לצורכו האישי, וגם לזה הסכים הדייר, המזכיר שילם ומשכן את הדירה על המשכנתא שלקח, הם המתינו בכדי שיעברו חמש שנים ואז יוכל הדייר להעביר את הדירה בטאבו על שם המזכיר, לאחר שלוש שנים נזכר הדייר שיש לו בן שלא היה עמו בקשר 25 שנה וחפץ לרשום חצי דירה על שם בנו, האם רשאי?

חו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

- א דף ל. שימש כבלדר להעביר יהלומים במכס ונתפס. נתבאר בגמ' משל למלך שעבר על בית המכס ואמר לעבדיו תשלמו מכס בכדי שממני ילמדו. השאלה: אדם שביקשו ממנו להעביר קופסת "נס קפה" לחו"ל, והוא עבר דרך ה"מסלול האדום" ונתפס על העברת יהלומים בקופסא של "הנס קפה", מי ישא בנזק?
- ב דף לא. חזקה על מקום בניית הסוכה. נתבאר בגמ' קרקע אינה נגזלת, והבונה סוכתו על קרקע גזולה יוצא י"ח, אבל לא יברך. השאלה: אדם שהוחזק לבנות סוכה על שטח בגג, ומכר דירתו, ושכן אחר ניצל הזדמנות זו ותפס את המקום לעצמו, האם רשאי או שזה שייך לקונה?
- ג דף לב. קונה שפתח לולבים המקורים ב"קורא". נתבאר בגמ' ובשו"ע (תרמ"ג), דין נחלקה התיומת, ומנהג בני עדות המזרח לקחת לולבים המכוסים בקורא וסומכים על החזקה שהתיומת לא נחלקה. השאלה: קונה שבא לדון לולבי "קורא" וניצל ההזדמנות שהמוכר לא היה ופתח את ה"קורא" בכדי לבדוק התיומת, האם אפשר לחייבו את הפער, כיון שלולבים המקורים שווים יותר?
- ד דף לג. הוצאת ממון לעשות סוכה גדולה. נתבאר בגמ' ענין "זה אלי ואנוהו" להתנאות לפניו בסוכה נאה טלית נאה. השאלה: אדם שיש לו סוכה קטנה, האם יש ענין שיוציא ממון לקנות סוכה גדולה שהיא נאה?
- ה דף לד. קניית ד' מינים שעתיים לפני כניסת החג. נתבאר בגמ' ששמואל איים על הסוחרים, שאם לא יורידו את מחירי ההדסים יורה להכשיר הדס קטום. השאלה: האם ראוי לקנות ד' מינים סמוך לכניסת החג, להינצל מהמחירים היקרים של ד' מינים?
- ו דף לה. חיוב עורלה בנטיעת אילן מאכל לשם ריח. נתבאר בגמ' חיוב עורלה בפלפלין וברמב"ם השמיט דין זה, כיון שעשויין לתבלין ולא למאכל. השאלה: אדם שנוטע עץ דקל לא לשם אכילה אלא לצורך לולב, האם חייב בעורלה?
- ז דף לו. הכניס אתרוג למיקרוגל להצהיבו. נתבאר בגמ' ובשו"ע (תרמ"ח.טו) דין אתרוג הכבוש והמבושל הפסולים לד' מינים. השאלה: אדם שחפץ להצהיב את אתרוגו, אמר לו שכינו שים במיקרוגל שתי דקות, הלה תפס ברצינות את הענין והסוף ידוע, מי ישא בנזק?
- ח דף לז. ברכת הריח על הדסים שהופרשו להחלפה. נתבאר בשו"ע (תרנ"ג), הדס של מצוה אסור להריח בו ובמ"ב (מא) כ' לגבי אתרוג שהפרישו אסור לאוכלו. השאלה: קנה כמות הדסים בכדי שיוכל להחליף באמצע החג, האם מותר לו להריח בהם?

לעילוי נשמת

האשה הכשירה

אלו שנדבו להחזקת הגליון:

הרה"ג שלמה בן אדיבה, מאיר בהן,
אסף מזרחי, הרה"ג אברהם דבדה,
הרב רון בן רבקה שליט"א

להשתתפות בהחזקת הגליון פנה למערכת
050-419-01-85

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

טו דף לח: **ביקש מחברו שיוציא אותו בברכתו.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (ריגב, סאג,ג) גדרי דין שומע כעונה.

השאלה: אדם שביקש מחברו שיוציא אותו בברכת הנהנין כיון שרוצה לאכול תפוח וענה אמן, ומתחרט, האם הוי ברכה לבטלה לעונה?

יז דף לט. **אבי הבן שלא בירך "להכניסו" לפני המילה.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע ע (כהח, תקפה,ב) גדרי דין אמירת ברכה "עובר לעשייתן".

השאלה: אבי הבן שלא בירך "להכניסו" לפני המילה, האם יכול לברך בין המילה לפריעה, שהרי אברהם אבינו נצטווה רק על המילה?

יא דף מ. **מניעת גילוי שדה אתרוגים בשנת "שמיטה".**

נתבאר בגמ' דין ההנהגה בשנת השמיטה שחייב להפקיר שדהו.

השאלה: אדם שהפקיר בפני ג' שדה אתרוגים שלו, אולם כשביקשו ממנו לגלות את מיקומה סירב כיון שרוצה לקחת את האתרוגים לעצמו האם רשאי?

יב דף מא. **אחיזת "פלאפון" בעת עמידה.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (צו) איסור החזקת חפץ בעת התפילה, אולם דבר מצוה מותר.

השאלה: האם מותר להתפלל 18 מתוך "פלאפון" מחמת הרואים שלא מבינים שהוא מתפלל מתוכו?

יג דף מב. **כיבוי "מזגן" קור בימי החורף ע"י קטן.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (שמג) דין חינוך לקטן וחובת הפרשתו מעשיית איסור.

השאלה: "מזגן" קור שנדלק בשבת בימי החורף האם מותר להעמיד ילד קטן שיכבה את ה"מזגן"?

יד דף מג. **לקח לולב מדוכן לשאול את הרב והמוכר נעלם.**

נתבאר בגמ' דין לולב שאול או גזול ביו"ט ראשון ובשאר ימים.

השאלה: אדם שלקח "לולב" מדוכן להראות לרב, ועד ששב המוכר נעלם, האם רשאי להשתמש עמו? **טו דף מד**. **הזמין הסעה בערב שבת ואיחרה.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (רמט) שיעור הזמן שאדם צריך לצאת מביתו בערב שבת כשנוסע מחוץ לעיר, ולדעת החזו"א עד חצות.

השאלה: אדם הזמין הסעה לער"ש וקבע שעה, והלה איחר משמעותית, האם רשאי לבטלו ללא תשלום? **טז דף מה**. **קנה בגד באילת ומחליפו ב-ם.**

נתבאר בגמ' שהמקום שנקרא "מוצא" היה המקום שהמלך לא נוטל ממנו מס.

השאלה: אדם שקנה בגד באילת ללא מע"מ, ובא ל-ים ומחליפו באותה רשת לזיכוי כולל מע"מ, האם יש מניעה בכך?

יז דף מו. **נטילת אתרוג שהקנה לבנו הקטן.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (תרנח) שאין להקנות לקטן ד' מינים כיון שלא יודע להקנות חזרה.

השאלה: אדם שקנה לו ולכל ב"ב אתרוגים, ובעת נטילת לולב גילה פסול באתרוגו ולקח את האתרוג של בנו הקטן שהיה מהודר, האם יצא ידי נטילה?

יח דף מז. **ישיבה עם אורחיו מחו"ל בליל שמיני עצרת.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (תרכס) דין ישיבה בסוכה בשמיני עצרת.

השאלה: יש לאדם אורחים מחו"ל שצריכים לשבת בשמ"ע בסוכה, האם מותר לו לשבת עמהם ?

יט דף מח. **גילה בקבוק יין חברו האם חייב בתשלומין.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (רעב) דין קידוש ביין המגולה.

השאלה: אדם שפתח בקבוק חברו ולא סגרו ונשאר פתוח כל הלילה, האם חייב בתשלומיו?

כ דף מט. **אמירת שיעור תורה ברדיו.**

נתבאר בגמ' עה"פ "חמוקי ירכיך" שדברי תורה נמסרים בסתר ולא בפרהסיא.

השאלה: האם יש מניעה למסור שיעור תורה ברדיו, חוץ מהבעיה שגויים שומעים?

כא דף נ. **מים שנשארו בקומקום החשמלי כל הלילה.**

נתבאר בגמ' הטעם שיין ומים המגולים פסולים לגבי מזבח, דחיישנין לנחש ששתה מהם.

השאלה: החושש לגילוי, האם רשאי לשתות את המים שנשארו בקומקום החשמלי, המגולים דרך הפיה? **כב דף נא**. **עניית "אמן" על ברכה ששומע דרך לוויין.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (קכד) עניית אמן יתומה ממעשה של עניית אמן באלכסנדריה של מצרים.

השאלה: אדם השומע ברכה דרך לוויין, האם רשאי לענות אמן, או שימנע כיון שיש פער זמן בין האומר לשומע?

כג דף נב. **יחוד "ספרדיה" עם ג' אשכנזים.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (אהע"ז,כב) דין יחוד אשה עם הרבה אנשים, לשו"ע אסור והרמ"א מתיר.

השאלה: נהג מונית הלוקח עמו ב' אשכנזים, ומעלה ספרדייה, האם יש בזה משום "לפני עיורו"?

כד דף נג. **אסיר שאין לו סוכה בבית הסוהר.**

נתבאר בגמ' על אלו שלא ראו שינה בעיניהם בשמחת בית השואבה, ומעשה בגר"א ששהה בביה"ס ללא סוכה והתאמץ לא לישון.

השאלה: אסיר ששווה בביה"ס ללא סוכה כשירה, האם יתאמץ שלא לישן?

כה דף נד. **נשוי לגרושה וגילה על מצבת "סבא" שלו צורת ידיים.**

נתבאר בגמ' את הקל וחומר שנשא אחיתופל, ממחיקת שם ה' בהשקיית אשה סוטה.

השאלה: אדם הנשוי לגרושה, ובביקור בקבר סבו בחו"ל ראה צורת נשיאות כפיים ע"ג הקבר, האם זה הוכחה שהוא כהן, וצריך לגרש את אשתו?

כו דף נה. **טעה בשיר של יום האם ישלים לפני השקיעה.**

נתבאר בגמ' ובשו"ע (קלג) אמירת "שיר של יום" ובמג"א (קלב,ד) הרחיב בענין זה.

השאלה: אדם שטעה באמירת שיר של יום האם רשאי לתקן את טעותו כל עוד לא היתה שקיעה?

פתגמי מוסר

***שאיפות:** בן תורה צריך להיות כמו משולש, בסיס רחב וראש מחודד.

*הצלחה היא כמו סולם, אי אפשר לעלות כשהידיים בכיסים.

***תאוות:** השומע לתאוותו לא ימלט, והחושב על אחריתו לא יתחרט.

***שמחה:** בדקה אחת של עצב, אתה מפסיד שישים שניות של שמחה.

***עולם הפוך:** הפוך על הפוך- זה בעצם ישר, כשהוא אמר עולם הפוך ראיתי, כי בעינינו הפוך זה באמת ישר, המסקנא שגם אם אתה חושב שאתה מתוחכם, תדע שבמסקנא זה ישר.

***אמונה:** משכיל אחד התווכח וטען נחרצות "אין אלוקים" (עפרא לפומייהו) החכם מצידו הוכיח שיש אלוקים ומשגיח על כל פרט, סיימו להתווכח ואז אמר החכם למשכיל: שאלוקים יקח אותך... הלה רתח מזעם, אתה לא מתבייש לקלל אותי. השיב לו החכם: נו, אתה רואה שאתה מאמינ...

גאווה: "אין קלון כגאווה ואין עטרה כענווה".
בכל הספד יש שלושה חלקים, המנוח, המנוח ואני...

מעשה בתלמיד החתם סופר שהיה לו דוד עשיר, והיה מתגאה על אחרים, קרא לו רבו החתם סופר ואמר לו: אילו היה לך את הכסף של דוד שלך והחכמה של הרב שלך, היה לך סיבה להתגאות, אבל כעת יש לך את העושר של הרב שלך ואת החכמה של הדוד שלך אין סיבה להתגאות...

***דרך האמצע:** משכיל אחד הגיע לשר שלום מבעלזא וטען לו: לא צריכים להיות קיצונים מדי ולא חילונים מדי, צריך לתפוס את דרך האמצע, אמר לו הרבי: אנשים הולכים בצידי הדרכים והסוסים הולכים באמצע. ועיננו רואות משפחות אשר האבא- היה "שומר מצוות". הבן- "שומר מסורת", והנכד - "שומר משקל".

***צדקה וחסד:** מעשה באדמו"ר מבלעזא, שבא אליו אדם בבקשת עזרה בענייני צדקה, שלח אותו הרב לת"ח מסוים, אולם הלה השיב אין לי זמן, לימים פגש האדמו"ר את הת"ח הלה הגיש את ידו לשלום אולם הרבי לא החזיר לו, לשאלתו הסביר הרב כ' בפ' וישב, "וימצאו איש והנה תועה בשדה" מיד עזר לו ואילו אצל המלאך שנאבק עם יעקב מבקש יעקב ברכני, והלה מתחמק "שלחני" כי אין לו זמן.

***עזר כנגדו:** מעשה בכחור ששמע בדרשה שמי שיהיה לו אשה רעה לא יראה פני גיהנם, פנה לשדכן וביקש אשה רעה, הכי רעה שאפשר, השדכן טרח ומצא לשמחת הבחור , נפגשו, ונישאו כדת משה וישראל, החתן מחכה לנעלי בית שיתעופפו, אולם האשה הגישה לו ארוחת בוקר הכי נחמדה שאפשר, וכך עוברים הימים, עברה שנה, עורכים מסיבה, והבעל כולו רותח, פונה לאשתו ואומר לה: אני חיפשתי אשה רעה, ואמרו לי שאת כזו, והנה מול עיני אני רואה שאת האשה הכי טובה בעולם, ענתה לו אשתו: אני לא אתן לך לראות פני גן עדן...

פניני דזוזי

א) בעל חנות המגיע אליו פועל ערבי מהחנות הסמוכה, ומבקש לפרוט את הכסף שהצליח לגנוב, לשטר גדול, האם מותר לפרוט לו? והאם מחויב לגלות למעסיקו על גניבתו? ב) העומדים בתור לגן החיות לשלם, האם מותר לארגן אותם לקבוצה, שהמחיר בקבוצה זול יותר? ג) אדם שילם למלצר "טיפ" והזהיר אותו: זה בשבילך, האם רשאי לקחת לעצמו אף שהמנהג במסעדה שכל הטיפים מתחלקים בשווה בין כולם? ד) חברת מחשבים שיצאה במצבע: קנה מחשב קבל "טבלט"! מפעל גדול הזמין 30 מחשבים וויתר על המתנה האם רשאי פקיד החברה לקחת את המתנות לעצמו? ה) שכר רכב ובמד הוצג "טנק מלא", ומיד בתחילת הנסיעה ירד מד הטנק בשליש, האם רשאי להשיבו באופן דומה שימלא טנק, ויסע שיעור של כמה ליטרים לפני ירידת מד הדלק?

פניני דחיי

א) האם מותר להניח תפילין בארגז שבמושב האופנוע, כאשר יושב עליו בעת הנסיעה? והאם יש מניעה לקחת תפילין בשקית נשיאה? ב) האם מותר לטלטל בשבת שעון מעורר שנפל מכסה הבטרייה משום דדמי למנורה של פרקים שאסורה בטלטול? ג) חתן שהגיע לברית, האם מברכים "שהשמחה במעונו"? ד) הגיע לחו"ל ורואה פרי חדש שלא ראה מעולם, אולם שם זה מצוי כל השנה האם יברך "שהחיינו"? ה) שמן שטיגנו בו "שניצל", ולאחר מכן "צי'פס", האם האוכל את ה"צי'פס" צריך להמתין שש שעות לאכילת חלב?

תשובה דזוזי

חנות "פלאפל" שעושה מבצע: מנה+ פחית =10 ₪ ,ובא קונה וקנה רק מנה ושילם 8 ₪, לאחר שסיים לאכול הגיע אדם ורצה פחית, ושאל כמה עולה? א"ל 5 ₪, האם מותר לקונה הראשון להגיד לקונה שישלם 2 ₪ ויקח פחית?

ת. השיבנו הגה"ג **דוד אסולין** שליט"א, עפ"י המבואר בשו"ע חו"מ (קפט) לאחר שנגמר הקנין אינו יכול לחזור בו, ולפי"ז גם הקונה ברגע ששילם 8 ₪ אינו יכול לתבוע מחיר של פחית במבצע, וכ"ד הגר"ש שעיו והגר"א בן חיים שליט"א.

תשובה דחיי

מעשה בכהן שהפסיד טיסת עסקים, ונותרה לו אפשרות לטוס בליה, אולם המטוס עובר דרך ביה"ק, האם יש מקום להתיר לו ?

ת. השיבנו הגה"ג **הגר"א בן חיים** שליט"א, יש להתיר, עפ"י המבואר בשו"ת יבי"א (יו"ד,נב) ושם האריך בדברי הפוסקים, ותורף התשובה להתיר נסיעת כהן ברכבת, אבל לא במטוס, כיון שדין אוהל זרוק הוא מדרבנן, ואם אוהלה נח עדיף טפי, ובצירוף דעת הראב"ד המתיר לכהן להיטמא, ובצירוף מה שכ' אגרות משה (יו"ד, ב, קסד) שיש לחלק בין המתכת של התורה למתכת של ימינו, ולכן היקל מרן יבי"א ברכבת אבל לא במטוס, וישנה עצה לעטוף עצמו בשקית ניילון שאינה מקבלת טומאה, מדין צמיד פתיל.

נשגר קמיה מרנן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

לגאונים הגדולים: הרב יצחק זילברשטיין. הרב זלמן נחמיה גולדברג. הרב דוד אסולין. הרב אשר חנניה. הרב אברהם בן חיים. הרב שלמה שעיו. הרב שריאל רוזנברג. הרב ציון בן אדיבה. הרב מנשה שוע. הרב יצחק חיים פוס. הרב אברהם חיים הרש. הרב משה כהניאן. הרב אליהו בר שלום. הרב שמואל פנחסי. הרב ירון אשכנזי. שליט"א.

בברכת "עוד ינובון בשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

ש. אדם שחפץ לאכול "פיצה" בחג סוכות, וראה ברחוב סוכה עם שלט "סוכה לדוגמא", האם רשאי לאכול בה?

השיבנו הגה"ג מרן **הגר"ח קניבסקי** שליט"א, יש להתיר, עפ"י האמור בשו"ע (תרלה) סוכה העשויה לצל אף שלא נעשתה לשם סוכה כשירה, ושנינו יבמות (קג) סנדל של עיר הנידחת השייך לבי"ד, ישרף, אף שהסנדל לא נועד להילוך שם הילוך עליו, וה"נ ולכך מותר לו לשבת בה.

ש. סוכה שנבנתה על המדרכה ומפריעה להולכי רגל האם מותר לשוברה?

השיבנו מורינו הגה"ג **יצחק זילברשטיין** שליט"א, יש לחלק, עפ"י המבואר בשו"ע (תרלג,ג) סוכה הבנויה על קרקע של רבים יוצא ידי חובה בדיעבד, הטעם כיון שרבים מוחלים, אולם בכה"ג שמפריע לרבים ואימהות עם עגלה יורדים לכביש ומסתכנים, הוי כדין קבר המזיק לרבים שמותר לפנותו כמבואר בשו"ע יו"ד (שסד,ה),ואם התרו בו

ולא שמע אליהם מותר לגונבה ולשוברה.

ש. עובד בחנות שיודע שעוד כמה ימים יהיה מבצע, האם מותר לגלות לחברו שבא לקנות בחנות?
השיבנו הגה"ג **אברהם בן חיים** שליט"א, שמותר לו לגלות, ואדרבה מצוה עושה שמגלה לקונה, ואין בזה משום יורד לאומנות חברו כמבואר במס' מכות (כד) שנק' רשע, כיון שבסופו של דבר הוא יקנה פה, ובעה"כ עושה את המבצע בשביל לקוחותיו, ואין בזה משום " הולך רכיל מגלה סוד" כיון שאינו מזיק גמור רק מניעת ריווח, אולם דעת הגר"ד אסולין והגר"ש שעיו לאסור כיון שנכנס לחנות לקנות, הוי הפסד לבעה"כ וכמבואר חו"מ (שלב, ב) ובש"ך (יא) וחו"מ (רעג,ג) לגבי מי שפרס מצודת הדג.

ש. הבונה סוכה בחול המועד, האם מכרך "שהחיינו" בפעם ראשונה שאוכל בה?

ת. השיבנו הגה"ג **אהרן זאב חשין** שליט"א, שאין לברך, עפ"י מה שכ' בספרו חזקת אהרן (לז)

ושם העלה שאין לברך כיון שישכ כבר בסוכה

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 93

מעשה בקבוצת אברכים אשר חפצו להקים קהילה תורנית בשכונה מעורבת, לשם כך הזמינו "קראוון" בית - כנסת, הנחיתו אותו בחניית בנין מגורים, אשר התגוררו בו אברכים וחילונים יחד, ואז החלה המהומה, החילונים טענו שהחניה רשומה בטאבו, ואין להם רשות להשתמש בה ללא רשותם, והם טענו מכיון שחלק מהאברכים המתפללים מתגוררים בבנין, יש להם רשות להציב שם את ה"קראוון".

א) האם יש להם היתר לעשות כן?

ב) האם מותר להתפלל בביה"כ זה?

ג) האם יש לחלק בין זרים שאינם מתושבי הבנין לבין אברכים המתגוררים בו?

תשובת הרבנים: אין היתר להחזיק בזה, והמתפלל תפילתו תועבה.

נימוקים: השו"ע חו"מ (קמטו) פסק שיש רשות לשכנים לעכב מלעשות דברים עם מחיצה, ולגבי שותפין נתבאר בשו"ע (קסאה) וברמ"א (קנד,א) שכל א' יכול לעכב על שותפו, ואף שלדבר מצוה כ' השו"ע (קנג,ג) מותר דווקא ללא גזילת רשות. ולגבי תפילתם כ' ספר חסידיים(ותשעב) החוטף סידור להתפלל בו לא יצא י"ח, ובשד"ח (ד,מע' מ' כלל עז) כ' לגבי הגזול קרקע לצורך ביה"כ הוי מצוה הבאה בעבירה, ולכך אין חילוק בין זרים לתושבי הבנין.

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 93

וכ"כ שו"ת בצל החכמה (ח,קעא). אולם דעת מרן הגרע"ז צוק"ל (חזו"ע סוכות (עמ' נא) עפ"י מקראי קודש (א,כה) שצייד לברך שהחיינו כיון שהסוכה חדשה אצלו.

ש. בחור שעובד וביקש מאבא שלו שירשום את תלוש העבודה ע"ש אביו, ובסיום השנה, קיבל אביו החזר מס למי הולך הריוח?

ת. השיבנו הגה"ג **שלמה שעיו** שליט"א, עפ"י השו"ע חו"מ (קפג) כל ריוח שעושה השליח עם הכסף של משלחו יחלוקו, ולכך יש לחלק ביניהם. אולם הגר"א בן חיים כ' מכיון שההחזר לפי החוק זה למי שהתלוש רשום על שמו, אם לא סיכמו מראש אין חייב להתחלק עמו.

ש. האם מותר להניח נריות קטנות המיועדות להדל"נ תחת סיר מע"ש לחממו?

ת. השיבנו הגה"ג **משה כהניאן** שליט"א יש לחלק שדינו כמניח על אש גלויה ואם אין האוכל מבושל כל צורכו חיישינן שמא יחתה ואסור, ואם הדלקם לצורך מצוות הדל"נ הוי ביזוי מצוה.

ש. סופר שפתח את התפילין לבדיקה ולא התיר קשר תפילין של ראש, האם צריך להתיר ולקשור?

השיבנו הגה"ג אברהם דבדה שליט"א שאין צריך, עפ"י מה שכתב אשל אברהם (סו"ס לב) שאין בזה משום תעשה ולא מן העשוי, כיון שתחילת העשיה בכשרות, וכדין גג שעל הסכך כיון שהונח בכשרות, אין מניעה אם הוריד את הגגון וחזר ופתחו, ובשו"ת ארץ צבי (יג) דייק מדברי הרמ"א (לבד) שאינו לעיכובא, אומנם עפ"י הסוד יש ענין לקשור מחדש.

ש. אדם שיש לו אפשרות לעשות סוכה בתוך הבית ע"י החלפת הגגון, או לעשות סוכה מחוץ לבית, האם יש ענין להעדיף לצאת?

ת. השיבנו הגה"ג יעקב ישראל אומן שליט"א, שיש לדייק מלשון הגמ' "צא" שיש ענין לצאת, וכן מזכירים בנוסח יהי רצון "בזכות צאתי מביתי החוצה", ומאידך מעשה בשמאי הזקן שפיתח את המעזיבה לצורך קטן משמע שלגדול יש ענין לעשות בחוץ, ומכל מקום כ' המהרי"ל שאין שכר פסיעות על סוכה רק לגבי בית הכנסת.

ש. האם יש היתר לאכול "תרנגול הודו", מכיון שערערו שאין לו מסורת, שהרי נתגלה עם גילוי "אמריקה"?

ת. השיבנו הגה"ג ירון אשכנזי שליט"א, יש להגדיר מיהו "תרנגול הודו", כשגילו את אמריקה מצאו תרנגול זה, וחשבו שהגיעו ליבשת הודו, ואח"כ לקחוהו לספרד, ומשם התפשט בכל העולם. ועפ"י המבואר בשו"ע יו"ד (פכג-ד) אם יש לו סימני טהרה אי"צ מסורת אולם הרמ"א הצריך מסורת בכל אופן, הדרכי תשובה יו"ד (פכלד) האריך בדינו והוכיח מהירושלמי ברכות (גו) שיש להרחיק מצואת תרנגולים אדומים בעת ק"ש, וכ"פ שו"ע (עטו, ו) וכל המ"ב (כו) שהכוונה לתרנגול הודו, ופשט המנהג בכל ישראל לאוכלו, ואין להוציא לעז על דורות הראשונים, אומנם השל"ה החמיר כי חשש שהוא דורס, אולם חומרתו היא רק לזרעו ולא לכל ישראל.

ש. האם מותר לעשות סוכה מדפנות, ששימשו מקודם לכן בית כסא, או שיש לדפנות קדושה?

ת. השיבנו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א שיש להחמיר עפ"י מה שנח' הראשונים האם יש קדושה לדפנות הסוכה, לדעת הרא"ש סוכה (א,יג) אין קדושה, ולדעת הרמב"ם סוכה (ו,טו) יש קדושה, אומנם מורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין תלה דין זה עפ"י מה שכתב הרמ"ב (קמז,יג) בשם הפמ"ג שמותר לעשות טלית מבגד הדיוט ולא מבגד מגונה, כגון מכנסיים, ואם יש שינוי גדול מותר, וא' הגדולים הורה להטביל במקוה קרשים ששימשו ביה"כ ורצו לעשות מהם שולחן. ומחזירי התשובה בימינו לוקחים עגלים מבחורים חילונים ועושים מזה

כתר לס"ת, ויש להם ע"מ לסמוך.

ש. האם יש מניעה מלקשור את הסכך ב"אזיקון", והאם מותר לקשור בשבת?

ת. השיבנו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א בשם הגה"ג הגר"ע אויבטך שליט"א, שיש להתיר אם הסוכה עומדת גם בלא זה אינו נק' מעמיד, לגבי קשירתו בשבת, עיין להגה"ג אשר חנניה שליט"א בשו"ת שערי יושר (הנח) בשם מרן הגריש"א זצוק"ל שיש להחמיר אפי' אם קושר לזמן מועט, עיי"ש.

ש. מעשה באדם שעמד בנמל התעופה והמתין לאישור לעלות למטוס, לפתע ניגש אדם וביקש ממנו טובה אם יכול להחזיק לזמן מועט, הוא השיב בחיוב, אולם זה לא שב, הוא לקח עמו את ס"ת, ובהגיעו לשם ביקש ממנו אדם שביאי לו, והודה לו על העזרה, האם יכול לדרוש דמי משלוח?

ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א שאין לו שכר פעולה, עפ"י המבואר בשו"ע חו"מ (שיט) המכניס פירות ללא רשות לחצר פרטית, מותר לבעל החצר למכור חלק מהפירות, לממן את שכר הפועלים, ובנידון זה הרי לא ירד לשם שכר אלא לשם טובה, אין מגיע לו שכר. ואף אם מתחילה התכוין לכך, כיון שלא קצצו דמי הפועל אין לו שכר. אולם יכול לדרוש שכר עבור החזקת הס"ת בשעת הטיסה.

ש. אשה שביקשה משכנתה סיר גדול, עבור שבע ברכות, אמרה לה כן, בתנאי שתבשיל פרווה, (כיון שלא סמכה על ההכשר שהם אוכלים), השכנה הסכימה, ולקחה, והחזירה, לאחר חודש באה עם סיר חדש לשכנה, ואמרה: בטעות בישלנו "בשרי", הנה סיר חדש, האם מותר לה לקבל ממנה?

ת. השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א שיש להודיע לה שאינה חייבת מן הדין, עפ"י השו"ע חו"מ (לז,לו) אם היה לאדם חוב והשמיטה שמטה את החוב והוא אינו יודע ובא להשיב צריך לידע אותו שאינו חייב, ואם יאמר לו: אעפ"י כן, רשאי לקחת. ולדעת הגר"ש שענין והגר"א בן חיים שליט"א אם השכינים יודעים שיש היתר בהגעלה ובכל אופן נתנו סימן שמחלו מדעת.

ש. אדם שהאופנוע שלו התקלקל, התקשר לטכנאי שאמר לו שעלות התיקון, 900 ₪, חברו אמר תן לי אני ישיג יותר בזול, הוא לקח עגלה נגררת, ונסע ל"חולון", עלות התיקון 100 ₪, האם רשאי לדרוש מבצל האופנוע, 800 ₪, שזה יותר זול מהצעת מחיר הראשונה?

ת. השיבנו הגה"ג שמואל פנחסי שליט"א שמותר לו לקחת, עפ"י המבואר בתוס' ר"ד כתובות (צח) כל שהשליח טרח אפי' אם הרוויח בכספו של בעה"ב, רשאי לקחת עבור טרחתו,

ש. האם מותר לתת לאורח בשר בהכשר טוב

אלא שאינו סומך עליו, ולא לידע אותו על כך?

ת. השיבנו הגה"ג חיים שירי שליט"א יש לחלק בין סוגי ההכשר, עפ"י המבואר בס' "מנחת איש" בהקדמה, בשם הגה"ג ברוך שרגא שליט"א, עפ"י הריטב"א (סוכה י) המאכיל חברו מה שמותר לו לפי דעת המאכיל אם האיסור ניכר, מותר לו להאכילו, ולכך אם המאכיל יודע שההכשר טוב באמת ולא מסברא בעלמא מותר לו להאכילו ואין בזה משום לפני עיוור, אבל אינו יכול לומר לו שזה הכשר מסוים בעוד שזה הכשר אחר.

לעילוי נשמת הילד היניק וחכים

יהושע בן זושא ז"ל

לא תתנשי מינן

מעשה מבהיל התרחש לא מזמן, בחור ישיבה מתמיד שנבחן בישיבה על מסכת "קידושין", מבחן "סיכה" הוא ידע אותה ישר והפוך, אולם תמורות הזמן נתנו את אותותם, והבחור התדרדר, מחמת מכשיר אייפון פעיל שמצא בביתו, הוא נסע לטבריה יחד עם ידידתו, וטיילו על שפת הכינרת, לפתע עברו בחורי ישיבה, הלה ניצל את ההזדמנות, והחל לשאול אותם על מסכת קידושין, הם הופתעו מהידע שיש לבחור, אולם לא שיתפו עמו פעולה לאחר שהבינו שהוא שנה ופירש, הוא נפגע מכך, והחל לעשות חושבים, עזב את ידידתו, וחזר לאט לאט לכותלי הישיבה, מי שידע מסכת היא לא עוזבת אותו עד שיחזור אליה.

לעילוי נשמת אבינו, מורה דרכנו,

הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

כל הזכויות שמורות.

בכל שאלה בהלכה יש לפנות למורה הוראה

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ₪ הוא:

הרה"ג יוסף חיים מכלוף שליט"א (י-ם)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות.

בברכת חילכם לאורייתא!

מערכת "פניני הדף".

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174 או לרח"י פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד

יאיר בן מיכל הי"ו בתושח"י אמן